

تأثیر چرخه عمر شرکت در قابلیت مقایسه صورتهای مالی با تأکید بر نقش عدم

تقارن اطلاعاتی و جریان نقد آزاد

سیدمحمد توسلی طبائی*، جواد رضازاده**

چکیده

قابلیت مقایسه یکی از ویژگیهای کیفی اطلاعات مالی است که استفاده کنندگان را قادر می‌سازد تا شباهت‌ها و تفاوت‌های موجود بین اقلام صورتهای مالی را درک کنند و ارزیابی منطقی‌تری از فرصت‌های گوناگون سرمایه‌گذاری یا اعطای وام به عمل آورند. از طرف دیگر، بر اساس تئوری چرخه عمر، شرکت‌ها از طریق مراحل چرخه عمر متمایز، تکامل می‌یابند و منابع و محیط رقابتی، ساختارهای سازمانی، سیستم‌ها و مشکلات نمایندگی متفاوتی را ایجاد می‌کنند. این مقاله بررسی می‌کند که چگونه قابلیت مقایسه صورتهای مالی شرکت‌ها در مرحله بلوغ و سایر مراحل چرخه عمر متفاوت است، از این رو، استدلال می‌شود که شرکت‌های بالغ تمایل به تهیه صورتهای مالی دارند که در بین همتایان خود در صنعت قابل مقایسه باشد. در پژوهش حاضر، جامعه آماری، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تهران، طی سالهای ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۰ و شامل ۲۳۸ سال - شرکت می‌باشد. نتایج پژوهش بیانگر آن است که مرحله بلوغ چرخه عمر شرکت با قابلیت مقایسه صورتهای مالی ارتباط مثبتی دارد. همچنین پژوهش حاضر به ارتباط چرخه عمر با قابلیت مقایسه صورتهای مالی با توجه به نقش تعدیل‌گر عدم تقارن اطلاعاتی و جریان نقد آزاد می‌پردازد که نتایج نشان می‌دهد که ارتباط مثبت بین شرکت‌های بالغ و قابلیت مقایسه صورتهای مالی با وجود عدم تقارن اطلاعاتی تعدیل می‌شود، اما جریان نقد آزاد در رابطه چرخه عمر (مرحله بلوغ) و قابلیت مقایسه صورتهای مالی تأثیری ندارد.

واژه‌های کلیدی: قابلیت مقایسه صورتهای مالی، چرخه عمر، عدم تقارن

اطلاعاتی، جریان نقد آزاد

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۵/۳۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۶/۱۸

نویسنده مسئول: سیدمحمد توسلی طبائی

sm_tavassoli@yahoo.com

* دانشجوی دکتری حسابداری، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

** دانشیار گروه حسابداری، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

مقدمه

طبق چارچوب مفهومی هیات استانداردهای حسابداری مالی^۱ (۲۰۱۰)، قابلیت مقایسه به اطمینان از سودمندی صورت‌های مالی برای تصمیم‌گیرندگان کمک می‌کند. به طور خاص، بیانیه مفهومی شماره هشت هیات استانداردهای حسابداری مالی توضیح می‌دهد که اطلاعات خاص شرکت برای سرمایه‌گذاران زمانی مفیدتر است که آنها بتوانند اطلاعات بین شرکت‌ها مقایسه کنند. همچنین قابلیت مقایسه، توانایی استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی را برای ارزیابی عملکرد یک شرکت در برابر همتایانش با برجسته کردن شباهت‌ها و تفاوت‌های بین واحدهای تجاری که به دلیل یا با وجود شرایط اقتصادی مشابه ایجاد می‌شود را افزایش می‌دهد.

در بازارهای سهام، ارزیابی فرصت‌های جایگزین برای سرمایه‌گذاران ضروری است. این ارزیابی بدون صورتهای مالی قابل مقایسه دشوار خواهد بود. همچنین، استدلال می‌شود که مقایسه‌پذیری یک ویژگی کیفی متمایز است که تشخیص رفتار مدیریت فرصت‌طلبانه را تسهیل می‌نماید. تحقیقات قبلی نشان می‌دهد که مقایسه‌پذیری یک ابزار نظارتی است که هزینه‌های پردازش اطلاعات را برای سرمایه‌گذاران و عوامل نظارتی کاهش می‌دهد. به عنوان مثال، مدیران در شرکت‌های قابل مقایسه‌تر، مدیریت سود مبتنی بر ارقام تعهدی کمتری را به کار می‌گیرند (سون، ۲۰۱۶). همچنین، نتایج تحقیقات نشان داده است که قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، میزان احتمال گزارشگری مالی متقلبانه را کاهش می‌دهد (رضایی پسته‌نوئی و عبداللهی، ۱۳۹۸)، به طور مشابه حاجیها و چناری (۱۴۰۲) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، کیفیت گزارشگری را افزایش می‌دهد.

با توجه به مطالب بیان شده، می‌توان ادعان نمود که قابلیت مقایسه، کیفیت و شفافیت محیط اطلاعاتی را افزایش می‌دهد و در نتیجه سرمایه‌گذاران، تحلیلگران، حساب‌رسان و نهادهای سرمایه‌گذاری را قادر می‌سازد تا رفتار مدیریتی را با دقت بیشتری رصد کنند (دی فرانکو و همکاران، ۲۰۱۱). با این حال، تمرکز بر قابلیت مقایسه بدون ارزیابی این که آیا قابلیت مقایسه در سراسر چرخه عمر تغییر می‌کند، یک چشم‌انداز ثابت را ارائه می‌دهد.

شرکت‌های در حال رشد بر روی اصلاح و بهبود محصول به دلیل رقابت شدید تمرکز

تأثیر چرخه عمر شرکت در قابلیت مقایسه صورتهای مالی با تأکید بر نقش عدم تقارن اطلاعاتی و... ۱۰۵

می‌کنند. همچنین کیفیت سود بر اساس معیارهای پایداری سود و پیش‌بینی‌کنندگی شرکت‌هایی که در مرحله افول قرار دارند، کمتر است (مرادی و اسکندر، ۱۳۹۳). در نتیجه، استدلال می‌شود که شرکت‌هایی که در مراحل معرفی، رشد و افول چرخه عمر شرکت هستند عملکرد مالی شکننده را نشان می‌دهند که ممکن است ارزش سهامداران را به خطر بیندازد (حبیب و حسن، ۲۰۱۹). در مقابل، شرکت‌ها در مرحله بلوغ درآمدها و جریان‌های نقدی پایدارتری دارند و بنابراین، عدم اطمینان کلی به طور نسبی کمتر است. علاوه بر این، شرکت‌های بالغ دارای پایگاه مشتری بزرگتر و مزایای متنوع هستند که منجر به کاهش ریسک جریان نقدی می‌شود (دیکینسون، ۲۰۱۱). همچنین تئوری چرخه عمر پیشنهاد می‌کند که پاداش کسب سهم بازار برای ایجاد مزیت‌های تقاضا، یا ایجاد ظرفیت برای مزیت‌های هزینه‌ای، در طول مراحل چرخه عمر شرکت کاهش می‌یابد. به عبارت دیگر، مبالغ پاداش در مراحل اولیه چرخه عمر شرکت بیشتر است. بنابراین، به حداکثر رساندن رشد درآمد در مراحل اولیه چرخه عمر شرکت برای ایجاد تقاضای دائمی یا منافع هزینه نسبت به رقبا ضروری است (کارنانی، ۱۹۸۴؛ پورتر، ۱۹۸۰؛ ورنفلیت، ۱۹۸۵). در نتیجه، شرکت‌ها در مراحل مختلف چرخه عمر نیازمند مهارت‌های مدیریتی، اولویت‌ها، ساختارها و استراتژی‌های متفاوتی هستند (میلر و فریسن، ۱۹۸۰، ۱۹۸۴؛ کوین و کامرون، ۱۹۸۳).

از این رو، هدف اصلی این مقاله بررسی تاثیر مرحله بلوغ چرخه عمر شرکت‌ها بر قابلیت مقایسه صورتهای مالی می‌باشد. بر این اساس، پژوهش حاضر در تلاش است که این موضوع را به صورت تجربی بررسی و آزمون کند. پژوهش حاضر از دو جهت دارای نوآوری و دانش‌افزایی دارد، اول این که مقاله حاضر با پیروی از پژوهش بیسواس و همکاران (۲۰۲۲) انجام شده است که تا کنون پژوهشی در محیط اقتصادی ایران این موضوع را بررسی نکرده است و دوم این که نتایج بررسی دو مولفه عدم تقارن اطلاعاتی و جریان نقد آزاد در بررسی ارتباط چرخه عمر شرکت و بررسی قابلیت مقایسه می‌تواند به تصمیم‌گیرندگان اقتصادی جهت تصمیم‌گیری‌های چند مولفه کمک نماید.

در ادامه مطالب، مبانی نظری، فرضیه‌ها، روش‌شناسی پژوهش، یافته‌های پژوهش شامل آمار توصیفی و استنباطی و در پایان نتیجه‌گیری حاصل از پژوهش ارائه شده است.

مبانی نظری و تدوین فرضیه‌ها

چرخه عمر و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی

مقایسه‌پذیری صورت‌های مالی، ذینفعان را قادر می‌سازد تا استنتاج‌های عمیقی در مورد شباهت‌ها و تفاوت‌های اقتصادی در بین شرکت‌های داخل یک صنعت را استخراج کنند. شواهد تجربی قبلی نشان می‌دهد که مقایسه‌پذیری هزینه‌های کسب اطلاعات را کاهش می‌دهد زیرا عدم قطعیت‌های مرتبط با مقایسه رویدادهای اقتصادی مشابه گزارش شده را کاهش می‌دهد. در نتیجه، قابلیت مقایسه کیفیت اطلاعات صورت‌های مالی را افزایش می‌دهد (دی فرانکو و همکاران، ۲۰۱۱). از این رو، سرمایه‌گذاران در هر مرحله از چرخه عمر شرکت انتظارات متفاوتی دارند و تقاضاهای آنها برای صورت‌های مالی قابل مقایسه بر این اساس متفاوت است.

بر اساس تئوری چرخه عمر، شرکت‌ها از طریق مراحل چرخه عمر متمایز، تکامل می‌یابند. مراحل چرخه عمر با عوامل منحصر به فرد مشخص می‌شود، این عوامل مانند استراتژی‌ها، منابع و محیط رقابتی ساختارهای سازمانی، سیستم‌ها و مشکلات نمایندگی متفاوتی را ایجاد می‌کنند و در نتیجه فرآیندهای گزارشگری مالی را شکل می‌دهند (دیکینسون، ۲۰۱۱). درآمدزایی، سودآوری و جریان‌های نقدی در مراحل معرفی و رشد چرخه عمر نامشخص هستند. این شرکت‌ها با «مسئولیت جدید بودن»^۲ مواجه می‌شوند و مستعد خروج از بازار هستند (حسن و حبیب، ۲۰۱۷). شرکت‌ها در مرحله بلوغ، ساختارهای سازمانی، کنترل‌های داخلی بهتر ایجاد و کارکنان ماهر استخدام کرده‌اند (هنکس، ۱۹۹۰؛ کریشنان و همکاران، ۲۰۲۱) که همگی تهیه صورت‌های مالی قابل مقایسه را تسهیل می‌نماید. افزون بر این، صورت‌های مالی قابل مقایسه می‌تواند دسترسی به تامین مالی خارجی را تسهیل کند. با این حال، شرکت‌های در مرحله معرفی و رشد نیز سیستم‌های حسابداری توسعه نیافته و کنترل‌های داخلی ضعیف‌تری دارند که به‌عنوان موانعی در برابر افزایش سطح دقت برآوردهای حسابداری آتی عمل می‌کنند، بنابراین سطوح پایین‌تری از مقایسه را در پی دارند. شرکت‌های مرحله رکود نیز به دلیل پدیده "مسئولیت سالخوردگی"^۳ از قابلیت مقایسه ضعیف رنج می‌برند. به طور خاص، کاهش ناکارآمدی داخلی شرکت‌ها و فرسایش فناوری، محصولات، مفاهیم تجاری و استراتژی‌های مدیریتی، راه را برای آنها هموار می‌کند تا از منابع موجود خود برای ایجاد

تأثیر چرخه عمر شرکت در قابلیت مقایسه صورتهای مالی با تأکید بر نقش عدم تقارن اطلاعاتی و.. ۱۰۷

سیستم‌ها، شیوه‌ها و سازوکارهای کنترل داخلی سالم خودداری کنند (حسن و همکاران، ۲۰۱۸). بنابراین، قابلیت مقایسه را کاهش می‌دهد. بنابراین، انتظار می‌رود به دلایل فوق مقایسه بیشتری را در بین شرکت‌ها در مرحله بلوغ نسبت به شرکت‌های دیگر در مراحل چرخه عمر پیدا شود. به طور نسبی شرکت‌های بالغ دارای سودآوری ثابت و جریان‌های نقدی ناپایدار کمتری هستند (دیکنسون، ۲۰۱۱؛ حبیب و حسن، ۲۰۱۹؛ حسن و حبیب، ۲۰۱۷). بنابراین، برای مدیران شرکت‌های بالغ برآورد درآمدها و هزینه‌های آتی که منعکس‌کننده شرایط واقعی اقتصادی هستند و در نتیجه، قابلیت مقایسه را افزایش می‌دهند، کمتر چالش برانگیز است. همچنین شرکت‌های بالغ در مقایسه با سایر شرکت‌ها ساختارهای سازمانی نسبتاً رسمی‌تر (هنکس، ۱۹۹۰)، کارکنان آموزش دیده‌تر و سازوکارهای کنترل داخلی پیشرفته‌تر (کریشنان و همکاران، ۲۰۲۱) دارند. همچنین کریشنان و همکاران (۲۰۲۱) دریافتند که سازوکارهای کنترل داخلی قوی که توسط شرکت‌های بالغ در اختیار است، کیفیت تطابق را افزایش می‌دهد و تجدیدارائه صورتهای مالی را کاهش می‌دهد. برای آزمون استدلال‌های فوق در محیط اقتصادی ایران، فرضیه زیر مطرح و به صورت تجربی آزمون می‌شود:

فرضیه اول: مرحله بلوغ چرخه عمر شرکت تأثیر مثبت و معنی‌داری بر قابلیت مقایسه صورتهای مالی دارد.

چرخه عمر، قابلیت مقایسه صورتهای مالی و عدم تقارن اطلاعاتی

در ارتباط قابلیت مقایسه و عدم تقارن اطلاعاتی می‌توان گفت که شرکت‌های بالغ سابقه طولانی در بازار دارند و توسط تحلیلگران و سرمایه‌گذاران از نزدیک دنبال می‌شوند. اینها عواملی هستند که منجر به مشکلات عدم تقارن اطلاعاتی کمتری می‌شوند (حسن و حبیب، ۲۰۱۷). شرکت‌های بالغ دارای یک محیط اطلاعاتی پیشرفته هستند که تقاضای بالایی برای صورتهای مالی قابل مقایسه ایجاد می‌کند. تحقیقات قبلی نشان می‌دهد که تحلیلگران شرکت‌هایی را دنبال می‌کنند که سطوح افشای بیشتری دارند (لنگ و لاند هولم، ۱۹۹۳). قابلیت مقایسه، مقایسه معنادار بین شرکت‌ها را تسهیل می‌کند و به تحلیلگران اجازه می‌دهد تا در مورد شباهت‌ها و تفاوت‌های اقتصادی بین شرکت‌های قابل مقایسه استنتاج کنند. همچنین، استدلال می‌شود که شرکت‌های مرحله بلوغ به طور معمول صورتهای مالی قابل مقایسه تولید می‌کنند، زیرا انجام این کار کیفیت محیط اطلاعاتی و

شفافیت آن را افزایش می‌دهد، بنابراین، هزینه‌های کسب اطلاعات خصوصی تحلیلگران را کاهش می‌دهد (ورچیا، ۱۹۹۰). شرکت‌های قابل مقایسه به معیارهایی برای یکدیگر تبدیل می‌شوند و در نتیجه نظارت هم‌تایان را تقویت می‌کنند. این نظارت بیشتر هم‌تایان، عدم تقارن اطلاعات را کاهش می‌دهد (کیم و همکاران، ۲۰۱۶). بنابراین، انتظار می‌رود که مقایسه شرکت‌های بالغ با بهبود محیط اطلاعاتی و کاهش عدم تقارن اطلاعات، همراه با سیستم‌های کنترل داخلی تقویت شده، القا شود. بنابراین، شرکت‌هایی در مرحله بلوغ انگیزه‌هایی برای تهیه صورت‌های مالی قابل مقایسه برای افزایش شفافیت و کیفیت محیط اطلاعاتی دارند. با توجه به مطالب بیان شده می‌توان فرضیه دوم را به صورت زیر مطرح نمود:

فرضیه دوم: عدم تقارن اطلاعاتی، رابطه مثبت بین شرکت‌های بالغ و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی را تعدیل می‌نماید.

چرخه عمر، قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و عدم تقارن اطلاعاتی

جریان‌های نقدی ثابت و سودآوری شرکت‌های بالغ به مدیران کمک می‌کند تا درآمدها و هزینه‌های آتی را با دقت بیشتری تخمین بزنند. بنابراین، قابلیت مقایسه بین هم‌تایان صنعت را افزایش می‌دهند (دیکینسون، ۲۰۱۱؛ حبیب و حسن، ۲۰۱۹؛ حسن و حبیب، ۲۰۱۷). از طرف دیگر، مدیران به جای پرداخت وجه نقد در قالب سود سهام به سهامدارن ترجیح می‌دهند آن را ذخیره کنند و از این رو انتظار می‌رود که مدیران فرصت طلب وجه نقد را ذخیره کنند. از آنجا که گزارش‌های مالی قابل مقایسه ارزیابی عملکرد و نظارت بر مدیران توسط سرمایه‌گذاران را آسان‌تر می‌کند، این پتانسیل را دارد که فرصت‌طلبی مدیران با استفاده از ذخیره‌سازی وجه نقد را محدود سازد (جنسن، ۱۹۸۶). همچنین شرکت‌هایی که دارای نوسان جریان نقد هستند نیاز به تامین مالی بیشتری بویژه از طریق بدهی دارند (صفی‌پور افشار و همکاران، ۱۴۰۰)، از طرف دیگر شرکت‌هایی که در مرحله معرفی و رشد هستند، نیازهای مالی بیشتری دارند (دیکینسون، ۲۰۱۱) و به دلیل هزینه بالای سرمایه، با چالش‌های بیشتری در کسب منابع مالی مواجه هستند. از این رو، جریان‌های نقدی آزاد برای شرکت‌های بالغ، نسبت به سایر شرکت‌ها بیشتر است، زیرا شرکت‌های بالغ جریان‌های نقد بیشتری در دسترس دارند، اما فرصت‌های سرمایه‌گذاری کمتری دارند (دیکینسون، ۲۰۱۱؛ حبیب و حسن، ۲۰۱۹). در نتیجه، سرمایه‌گذاران و عوامل

تأثیر چرخه عمر شرکت در قابلیت مقایسه صورتهای مالی با تأکید بر نقش عدم تقارن اطلاعاتی و... ۱۰۹

نظارت بر شرکت‌های بالغ، صورتهای مالی قابل مقایسه را برای کاهش مشکلات نمایندگی ناشی از جریان نقدی آزاد درخواست می‌کنند. بنابراین، انتظار می‌رود که به دلیل مشکلات جریان نقدی آزاد، قابلیت مقایسه شرکت‌های بالغ بالاتر باشد. با توجه به مطالب بیان شده می‌توان فرضیه سوم را به صورت زیر مطرح نمود:

فرضیه سوم: جریان نقد آزاد، رابطه مثبت بین شرکت‌های بالغ و قابلیت مقایسه صورتهای مالی را تعدیل می‌نماید.

روش‌شناسی

پژوهش حاضر، به لحاظ ماهیت و هدف، رگرسیون و کاربردی است. جامعه آماری این پژوهش دربرگیرنده داده‌های دوره مطالعاتی سال‌های ۱۳۹۵ لغایت ۱۴۰۰ شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد.

با توجه به جامعه آماری پژوهش، به منظور دستیابی به نمونه آماری مناسب از روش غربالگری استفاده خواهد شد. در این روش، کلیه شرکت‌های جامعه آماری که دارای شرایط زیر باشند لحاظ شده و مابقی شرکت‌ها، حذف خواهند شد؛

- شرکت در طول دوره پژوهش تغییر سال مالی نداده باشد.
- شرکت باید قبل از سال ۱۳۹۵ در بورس پذیرفته شده و تا پایان سال ۱۴۰۰ در بورس فعال بوده باشد.
- داده‌های مورد نیاز پژوهش در دسترس باشد.
- جزء شرکت‌های واسطه مالی نباشند.

با توجه به شرایطی که بیان شد، از بین شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، در مجموع ۷۳۸ سال - شرکت انتخاب شد.

با توجه به استفاده از مدل‌های رگرسیون خطی، ابتدا داده‌های جمع‌آوری شده وارد نرم‌افزار اکسل شد. در این مرحله، داده‌های خام اولیه بعد از پالایش و پیرایش، با توجه به تعاریف عملیاتی متغیرها، متغیرهای نهایی پژوهش استخراج و وارد نرم‌افزار ایویوز نسخه ۱۰ شد. با کمک این نرم‌افزار، آزمون‌های آماری مورد نیاز برای رد یا عدم رد فرضیه‌های پژوهش اجرا خواهد شد. در پژوهش حاضر، از متغیر مورد استفاده در پژوهش‌های بیس واس و همکاران (۲۰۲۲) استفاده شده است

مدل مورد استفاده برای فرضیه اول:

$$\text{IND COMP}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{FLC MATURE}_{i,t} + \beta_2 \text{SIZE}_{i,t} + \beta_3 \text{LEVERAGE}_{i,t} + \beta_4 \text{ROA}_{i,t} + \beta_5 \text{CFO}_{i,t} + \beta_6 \text{SD CFO}_{i,t} + \beta_7 \text{SD SGROW}_{i,t} + \beta_8 \text{SD SALE}_{i,t} + \beta_9 \text{AUDITOR}_{i,t} + \beta_{10} \text{MB}_{i,t} + \text{Fixed Effects} + \varepsilon_{i,t}$$

برای آزمون فرضیه دوم از مدل زیر استفاده می‌شود:

$$\text{IND_COMP}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{FLC MATURE}_{i,t} + \beta_2 \text{SPREAD}_{i,t} + \beta_3 \text{FLC MATURE} * \text{SPREAD}_{i,t} + \beta_4 \text{SIZE}_{i,t} + \beta_5 \text{LEVERAGE}_{i,t} + \beta_6 \text{ROA}_{i,t} + \beta_7 \text{CFO}_{i,t} + \beta_8 \text{SD_CFO}_{i,t} + \beta_9 \text{SD_SGROW}_{i,t} + \beta_{10} \text{SD_SALE}_{i,t} + \beta_{11} \text{AUDITOR}_{i,t} + \beta_{12} \text{MB}_{i,t} + \text{Fixed Effects} + \varepsilon_{i,t}$$

برای آزمون فرضیه سوم از مدل زیر استفاده می‌شود:

$$\text{IND_COMP}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{FLC MATURE}_{i,t} + \beta_2 \text{FCF}_{i,t} + \beta_3 \text{FLC MATURE} * \text{FCF}_{i,t} + \beta_4 \text{SIZE}_{i,t} + \beta_5 \text{LEVERAGE}_{i,t} + \beta_6 \text{ROA}_{i,t} + \beta_7 \text{CFO}_{i,t} + \beta_8 \text{SD_CFO}_{i,t} + \beta_9 \text{SD_SGROW}_{i,t} + \beta_{10} \text{SD_SALE}_{i,t} + \beta_{11} \text{AUDITOR}_{i,t} + \beta_{12} \text{MB}_{i,t} + \text{Fixed Effects} + \varepsilon_{i,t}$$

تعریف عملیاتی متغیرهای پژوهش به شرح زیر است:

IND_COMP: قابلیت مقایسه صورتهای مالی که میانگین صنعت ترکیب‌های قابل مقایسه برای شرکت *i* و سایر شرکت‌ها در همان SIC ۲ رقمی در یک سال معین است. برای محاسبه مقایسه‌پذیری صورتهای مالی از مدل دی فرانکو و همکاران (۲۰۱۱) استفاده می‌شود: بر اساس این الگو، سیستم حسابداری شرکت تابعی در نظر گرفته می‌شود که رویدادهای اقتصادی بازده سهام را به گزارشهای مالی (سود حسابداری تبدیل می‌کند به طوری که هر چه تابع حسابداری دو شرکت شباهت بیشتری با هم داشته باشد، قابلیت مقایسه صورتهای مالی آنها بیشتر خواهد بود با استفاده از این معیار برای محاسبه قابلیت مقایسه بین دو شرکت او ز ابتدا الگوی رگرسیونی زیر برای هر شرکت سال و با استفاده از داده‌های سری زمانی دوره چهار ساله (۱۶ فصل) اخیر برآورد می‌شود:

$$\text{EARNINGS}_{i,t} = \alpha_i + \beta_i \text{RETURN}_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

که در آن Earnings سود خالص فصلی تقسیم بر ارزش ابتدای دوره بازار سهام شرکت و Return بازده سهام فصلی شرکت است. ضرایب برآورد شده از این معرف تابع حسابداری شرکت است که رویدادهای اقتصادی (بازده) را به گزارش حسابداری (سود)

تأثیر چرخه عمر شرکت در قابلیت مقایسه صورتهای مالی با تأکید بر نقش عدم تقارن اطلاعاتی و.. ۱۱۱

تبدیل می‌کند. یعنی α و β نشان دهنده تابع حسابداری شرکت i ، و ضرایب α و β معرف تابع حسابداری شرکت j است. شباهت بین تابع حسابداری دو شرکت، میزان قابلیت مقایسه بین دو شرکت را نشان می‌دهد. برای برآورد تفاوت بین تابع و عملیات حسابداری دو شرکت i و j ، در هر سال از طریق رابطه‌های زیر سود شرکت i به طور جداگانه یکبار با استفاده از تابع حسابداری خود شرکت i ، و یکبار با استفاده از تابع حسابداری شرکت j ؛ اما با بازده خود شرکت i (رویداد مشابه)، برای دوره زمانی مشابه با دوره زمانی رابطه زیر پیش بینی می‌شود:

$$E(\text{EARNINGS})_{i,i,t} \hat{=} \alpha_i + \beta_i \text{RETURN}_{i,t}$$

$$E(\text{EARNINGS})_{i,j,t} \hat{=} \alpha_j + \beta_j \text{RETURN}_{i,t}$$

در رابطه فوق:

$E(\text{Earnings})_{i,t}$: سود پیش بینی شده شرکت i در دوره t با استفاده از تابع حسابداری شرکت i و $E(\text{Earnings})_{i,t}$: سود پیش بینی شده شرکت i در دوره t با استفاده از تابع حسابداری شرکت j است. پس از محاسبه مقادیر فوق، میانگین تفاوت در مقادیر سود پیش بینی شده، بیانگر تفاوت در تابع حسابداری دو شرکت است؛ بنابراین، قرینه آن، میزان شباهت و قابلیت مقایسه بین دو شرکت را به شرح رابطه زیر نشان می‌دهد:

$$\text{COMPACT}_{i,j,t} = 1/16 \sum_{t=15}^t ((E(\text{EARNINGS})_{i,j,t} - E(\text{EARNINGS})_{i,i,t}))$$

که در رابطه، فوق $\text{CompAcc}_{i,j,t}$: قابلیت مقایسه صورتهای مالی بین دو شرکت i و j در سال t است. به طریق مشابه، برای هر سال و برای هر جفت شرکت i با شرکتهای j عضو یک صنعت، معیار $\text{CompAcc}_{i,j,t}$ محاسبه می‌شود.

FLC_MATURE : مرحله بلوغ چرخه عمر که اگر خالص جریان نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی مثبت باشد، متغیر ساختگی برابر است با ۱ در حالی که خالص جریان نقد حاصل از فعالیت‌های تامین مالی و سرمایه‌گذاری هر دو منفی است و در غیر این صورت صفر است.

SPREAD : عدم تقارن اطلاعاتی است که با مدل ونکناش و چیانگ (۱۹۸۶) سنجیده می‌شود:

$$\text{SPREAD}_{it} = [(AP_{it} - BP_{it}) / ((AP_{it} + BP_{it}) / 2)] \times 100$$

SPREAD_{i,t}: دامنه تفاوت قیمت پیشنهادی خرید فروش سها شرکت *i* در دوره *t*،
 AP_{i,t}: میانگین پیشنهادی خرید سها شرکت *t* در دوره *i*،
 BP_{i,t}: میانگین قیمت پیشنهادی خرید سها *t* در دوره *i*
 FCF: جریان نقد آزاد که بیانگر تفاوت بین جریان نقد عملیاتی و مخارج سرمایه‌ای تقسیم بر کل دارایی‌های ابتدای سال است.
 SIZE: لگاریتم طبیعی مجموع دارایی‌ها.
 LEVERAGE: نسبت مجموع بدهی‌ها بر مجموع دارایی‌ها.
 ROA: نسبت درآمد قبل از ارقام غیر مترقبه بر مجموع دارایی‌ها.
 CFO: نسبت جریان نقد عملیاتی بر مجموع دارایی‌ها.
 SD_CFO: نسبت انحراف معیار در جریان‌های نقدی فصلی از عملیات به دارایی‌های پایان فصل، برای ۱۶ فصل قبل.
 SD_SGROW: انحراف معیار رشد در فروش سه ماهه برای ۱۶ فصل قبل.
 SD_SALE: نسبت انحراف معیار فروش ۱۶ سه ماهه قبل به دارایی‌های پایان فصل.
 AUDITOR: اندازه حسابرس، اگر شرکت توسط سازمان حسابرسی حسابرسی شود، متغیر ساختگی برابر با ۱ و در غیر این صورت ۰ است.
 MB: نسبت ارزش بازار حقوق صاحبان سهام تقسیم بر ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام.

یافته‌ها

آمار توصیفی

در جدول ۱ آماره توصیفی مرتبط با مدل‌ها درج شده است. مطابق با نتایج، میانگین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی ۰/۰۴۹- است. بیشتر بودن مقادیر شاخص‌های مورد نظر بیانگر قابلیت مقایسه بالاتر است. علت منفی بودن شاخص‌ها نیز به جهت تفسیر هم جهت قابلیت مقایسه است (در این حالت هرچه مشاهدات کوچکتر باشد قابلیت مقایسه کمتر است). در مطالعات درباباری و همکاران (۱۴۰۲) نیز میانگین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی ۰/۰۵۷- است که مشابه با مطالعه حاضر است. عدم تقارن اطلاعاتی به طور میانگین ۳/۴۸۱ درصد است. افزایش این شاخص بیانگر افزایش عدم تقارن اطلاعاتی است و مطابق با مطالعات محمدی و همکاران (۱۴۰۲) است. به همین ترتیب جریان نقد آزاد نشان

تأثیر چرخه عمر شرکت در قابلیت مقایسه صورتهای مالی با تأکید بر نقش عدم تقارن اطلاعاتی و.. ۱۱۳

می‌دهد که تفاوت بین جریان نقد عملیاتی و مخارج سرمایه‌ای به میزان ۸ درصد کل دارایی‌ها است. اندازه شرکت ۱۵/۰۲۷ است و اهرم مالی ۰/۵۴۳ است. در واقع ۵۴/۳ درصد از کل دارایی‌ها ناشی از بدهی است. بازده دارایی نیز نشان می‌دهد که شرکت‌ها هر سال به میزان ۱۴/۷ درصد کل دارایی‌ها، سود خالص داشته‌اند. همچنین میانگین جریان نقد شرکت‌ها و انحراف معیار جریان نقد به ترتیب ۱۱/۳ درصد و ۵/۲ درصد است. انحراف معیار رشد فروش نیز ۰/۸۳۶ می‌باشد. این عدد بیانگر نوسانات بالای رشد فروش شرکت‌ها طی ماه‌های مختلف است. با این حال میزان فروش دارای انحراف معیار ۲۰/۶ درصدی است. ارزش بازاری به دفتری حقوق صاحبان سهام نیز گویای آن است که ارزش بازار حقوق صاحبان سهام، ۵/۵۵۷ برابر ارزش دفتری آن است. علت این اختلاف به دلیل تورم‌های بالا در ایران است که باعث فاصله گرفتن ارزش بازاری از ارزش دفتری شده است. در بین متغیرهای گسسته نتایج نشان می‌دهد که ۱۵/۰۴۱ درصد از شرکت‌ها در چرخه عمر بلوغ هستند. همچنین ۱۴/۷۷ درصد توسط سازمان حسابرسی به عنوان یک موسسه حسابرسی بزرگ مورد حسابرسی قرار گرفته‌اند.

جدول ۳: آمار توصیفی متغیرها

پنل الف) متغیرهای پیوسته

متغیر	نماد	میانگین	میان	حداکثر	حداقل	انحراف معیار
قابلیت مقایسه صورتهای مالی	INDCOMP	-0/049	-0/044	-0/22	-0/096	0/021
عدم تقارن اطلاعاتی	SPREAD	3/481	3/843	5/091	1/067	1/241
جریان نقد آزاد	FCF	0/080	0/082	0/526	-0/533	0/227
اندازه شرکت	SIZE	15/027	14/891	17/947	12/711	1/332
اهرم مالی	LEVERAGE	0/543	0/544	0/877	0/191	0/197
بازده دارایی‌ها	ROA	0/147	0/112	0/446	-0/047	0/138
جریان نقد عملیاتی	CFO	0/113	0/094	0/385	-0/071	0/119
انحراف معیار جریان نقدی	SD_CFO	0/052	0/046	0/119	0/018	0/027
انحراف معیار رشد فروش	SD_SGROW	0/836	0/776	1/517	0/651	0/198
انحراف معیار فروش	SD_SALE	0/206	0/180	0/447	0/073	0/102
ارزش بازار به دفتری	MB	5/557	3/754	20/119	0/972	5/166

پنل ب) متغیرهای گسسته

متغیر	نماد	فراوانی		درصد فراوانی	
		یک	صفر	یک	صفر
مرحله بلوغ چرخه عمر	FLC_MATURE	111	627	15/041	84/959
اندازه حسابرس	AUDITOR	109	629	14/770	85/230

لازم به ذکر است که جهت کاهش اثر مشاهدات پرت بر روی نتایج پژوهش، پنج درصد کوچک‌ترین و بزرگ‌ترین داده‌های مربوط به متغیرهای پیوسته، با اعداد نزدیک‌ترین مشاهدات به آن داده‌ها جایگزین شده است. نتایج آزمون همبستگی که گزارش نشده است نشان می‌دهد که بین متغیرهای مستقل همبستگی بالایی وجود ندارد. یعنی مشکل هم خطی بین متغیرهای مستقل وجود ندارد.

آزمون فرضیه اول

در راستای برآورد مدل‌های پژوهش از رگرسیون به روش خطای استاندارد مقاوم با لحاظ نمودن مشکلاتی از قبیل ناهمسانی واریانس و خودهمبستگی خطاها، استفاده شده است. همچنین در مدل‌های پژوهش عوامل سال و صنعت نیز همراستا با مطالعات بیسواس و همکاران (۲۰۲۲) کنترل شده است.

نتایج آزمون فرضیه اول پژوهش در جدول ۲ نشان می‌دهد، ضریب متغیر مرحله بلوغ چرخه عمر مثبت و در سطح احتمال ۹۵ درصد معنادار است. پس باید گفت که اگر شرکت‌ها در مرحله بلوغ باشند، قابلیت مقایسه آنها بیشتر خواهد شد و بنابراین نقش چرخه عمر در قابلیت مقایسه را می‌توان انتظار داشت. لذا فرضیه اول مبنی بر این که "مرحله بلوغ چرخه عمر شرکت به طور مثبت با قابلیت مقایسه صورت‌های مالی مرتبط است"، تأیید می‌شود.

جدول ۲: نتایج آزمون فرضیه اول

متغیر	نماد	ضریب	خطا	آماره t	احتمال آماره t	همخطی
مرحله بلوغ چرخه عمر	FLC_MATURE	0/301	0/080	3/762	0/000	1.352
اندازه شرکت	SIZE	-0/113	0/025	-4/542	0/000	2.332
اهرم مالی	LEVERAGE	0/113	0/226	0/499	0/618	2.518
بازده دارایی‌ها	ROA	1.876	0.218	8.602	0/000	2.910
جریان نقد عملیاتی	CFO	-0/120	0/238	-0/503	0/615	1.869
انحراف معیار جریان نقدی	SD_CFO	-4/147	1/708	-2/428	0/015	1.483
انحراف معیار رشد فروش	SD_SGROW	-0/178	0/247	-0/721	0/471	1.180
انحراف معیار فروش	SD_SALE	-1.239	0/236	-5.257	0/000	1.949
اندازه حسابرِس	AUDITOR	-0/261	0/112	-2/326	0/020	1.371
ارزش بازار به دفتری	MB	0/008	0/015	0/516	0/606	2.642
مقدار ثابت	C	-0/552	0/819	-0/674	0/501	-
سال و صنعت	Ind&Year				کنترل شد.	
آماره F	احتمال آماره F	ضریب تعیین تعدیل شده				
22/404	0/000	0/421				

در راستای بررسی متغیرهای کنترلی نیز شرکت‌های بزرگتر، انحراف معیار جریان نقدی و انحراف معیار فروش بیشتر و اندازه حسابرِس بزرگتر، دارای قابلیت مقایسه کمتری هستند و شرکت‌ها با بازده دارایی‌های بالاتر، قابلیت مقایسه بیشتری دارند.

آزمون فرضیه دوم

نتایج آزمون فرضیه دوم پژوهش در جدول ۳ نشان می‌دهد که ضریب اثرات تعاملی عدم تقارن اطلاعاتی و مرحله بلوغ چرخه عمر برابر با ۰/۱۶۱ است. این ضریب در سطح احتمال ۹۵ درصد معنادار است. با توجه به این که ضریب مورد نظر علامت مثبت دارد و ضریب مرحله بلوغ منفی است. لذا می‌توان گفت که عدم تقارن اطلاعاتی اثرات چرخه

بلوغ عمر شرکت بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی را تعدیل می‌کند. نکته ای که باید به آن اشاره کرد آن است که در این مدل ضریب مرحله بلوغ چرخه عمر و ضریب عدم تقارن اطلاعاتی به دلیل وجود اثرات تعاملی قابل اتکا نیست. چراکه در واقع برای تفسیر ضریب مرحله بلوغ چرخه عمر باید $(\beta_2 * SPREAD + \beta_1)$ محاسبه و تفسیر شود. بنابراین فرضیه دوم نیز تأیید می‌شود و می‌توان گفت که ارتباط مثبت بین شرکت‌های بالغ و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی با وجود عدم تقارن اطلاعاتی تعدیل می‌شود.

جدول ۳: نتایج آزمون فرضیه دوم

متغیر	نماد	ضریب	خطا	آماره t	احتمال آماره t	همخطی
مرحله بلوغ چرخه عمر	FLC_MATURE	-0/209	0/181	-1/152	0/250	8.221
عدم تقارن اطلاعاتی	SPREAD	-0/166	0/086	-1/922	0/055	2.955
عدم تقارن اطلاعاتی* مرحله بلوغ	SPREAD* FLC	0/161	0/057	2/812	0/005	8.759
اندازه شرکت	SIZE	-0/123	0/027	-4/552	0/000	2.369
اهرم مالی	LEVERAGE	0/214	0/219	0/978	0/329	2.557
بازده دارایی‌ها	ROA	1/929	0/198	9/754	0/000	2.925
جریان نقد عملیاتی	CFO	-0/187	0/214	-0/878	0/380	1.884
انحراف معیار جریان نقدی	SD_CFO	-4/639	1/719	-2/699	0/007	1.501
انحراف معیار رشد فروش	SD_SGROW	-0/153	0/216	-0/706	0/481	1.183
انحراف معیار فروش	SD_SALE	-1.174	0.203	-5.772	0.000	1.950
اندازه حسابرس	AUDITOR	-0.276	0.109	-2.542	0.011	1.372
ارزش بازار به دفتری	MB	0.002	0.015	0.127	0.899	2.789
مقدار ثابت	C	-0.214	0.852	-0.251	0.802	-
سال و صنعت	Ind&Year					کنترل شد.
آماره F	احتمال آماره F	ضریب تعیین تعدیل شده				
20.463	0/000	0/416				

آزمون فرضیه سوم

در نهایت برای بررسی فرضیه سوم، نتایج مورد نظر در جدول ۴ گزارش شده است. همانطور که نتایج نشان می‌دهد، ضریب اثرات تعاملی مرحله بلوغ چرخه عمر و جریان نقد آزاد در هیچ یک از سطوح احتمال معنادار نیست. بنابراین می‌توان گفت که جریان نقد

تأثیر چرخه عمر شرکت در قابلیت مقایسه صورتهای مالی با تأکید بر نقش عدم تقارن اطلاعاتی و.. ۱۱۷
 آزاد در رابطه چرخه عمر (مرحله بلوغ) و قابلیت مقایسه صورتهای مالی تأثیر ندارد، لذا
 فرضیه سوم رد می شود.

جدول ۴: نتایج آزمون فرضیه سوم

متغیر	نماد	ضریب	خطا	آماره t	احتمال آماره t	همخطی
مرحله بلوغ چرخه عمر	FLC_MATURE	0/346	0/067	5/156	0/000	1.671
جریان نقد آزاد	FCF	-0/939	0/174	-5/411	0/000	2.964
جریان نقد آزاد*مرحله بلوغ	FCF* FLC	-0/005	0/255	-0/019	0/985	1.812
اندازه شرکت	SIZE	-0/118	0/030	-3/989	0/000	2.339
اهرم مالی	LEVERAGE	0/316	0/267	1/187	0/236	2.567
بازده دارایی ها	ROA	2/280	0/255	8/925	0/000	3.074
جریان نقد عملیاتی	CFO	1/017	0/360	2/822	0/005	3.133
انحراف معیار جریان نقدی	SD_CFO	-4/083	1/606	-2/542	0/011	1.485
انحراف معیار رشد فروش	SD_SGROW	-0/046	0/263	-0/176	0/860	1.184
انحراف معیار فروش	SD_SALE	-1/067	0/182	-5/872	0/000	1.953
اندازه حسابرس	AUDITOR	-0/229	0/110	-2/082	0/038	1.387
ارزش بازار به دفتری	MB	0/011	0/014	0/774	0/439	2.649
مقدار ثابت	C	-0/957	0/956	-1/001	0/317	-
سال و صنعت	Ind&Year				کنترل شد.	
آماره F	احتمال آماره F	ضریب تعیین تعدیل شده				
20.887	0/000	0/421				

بحث و نتیجه گیری

قابلیت مقایسه صورتهای مالی در بین شرکتها یک ویژگی کیفی ضروری است که توسط چارچوبهای گزارشگری مالی مختلف مورد توجه قرار گرفته است. با توجه به الزامات نظارتی و عملی قابل مقایسه، بررسی عوامل تعیین کننده آن مهم است. مقایسه صورتهای مالی درجه تشابه بین صورتهای مالی دو شرکتی است که با معاملات اقتصادی مشابهی روبرو بوده اند، زیرا این تراکشنهای اقتصادی در سیستمهای حسابداری مالی آنها ترسیم می شود. قابلیت مقایسه هزینه های کسب اطلاعات را کاهش می دهد و کیفیت اطلاعات مالی ارائه شده در صورتهای مالی را افزایش می دهد (دی فرانکو و همکاران، ۲۰۱۱). از طرف دیگر تغییر محیطهای عملیاتی داخلی و خارجی در هر مرحله از چرخه عمر بر مدل های کسب و کار

اساسی تأثیر می‌گذارد. در نتیجه، انگیزه افشای اطلاعات جامع با کیفیت بالا بسته به الزامات و ویژگی‌های هر مرحله از چرخه زندگی متفاوت است، همچنین درآمذزایی، سودآوری و جریان‌های نقدی در طول مراحل عمر، متفاوت هستند.

پژوهش حاضر ادبیات مقایسه‌پذیری صورت‌های مالی را با ارائه شواهدی مبنی بر اینکه قابلیت مقایسه در مراحل چرخه عمر شرکت متفاوت است، گسترش یافت و نقش تعدیل‌گر عدم تقارن اطلاعاتی و جریان نقد آزاد نیز در بررسی رابطه بین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و مرحله بلوغ چرخه عمر مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج این پژوهش نشان داد که بین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و مرحله بلوغ چرخه عمر شرکت یک رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد و عمدتاً این امر بدین دلیل است که شرکت‌ها در مرحله بلوغ دارای ساختار سازمانی و کنترل داخلی قوی، کارکنان ماهر هستند که تهیه صورت‌های مالی با کیفیت و قابل مقایسه را فراهم می‌نمایند (هنکس، ۱۹۹۰؛ کریشان و همکاران، ۲۰۲۱) و همچنین شرکت‌های مرحله بلوغ چرخه عمر دقیق‌تر و آسان‌تر می‌توانند اقدام به پیش‌بینی رخدادهای آینده نمایند، یافته‌های حاصل از این فرضیه حاضر با تحقیق بیس و اس و همکاران (۲۰۲۲) مطابقت دارد.

مطابق با نتایج ارتباط مثبت بین شرکت‌های بالغ و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی با وجود عدم تقارن اطلاعاتی تعدیل می‌شود که این موضوع نشان می‌دهد، عدم تقارن اطلاعاتی انگیزه‌هایی را برای مدیران فراهم می‌کند تا صورت‌های مالی قابل مقایسه را به منظور افزایش کیفیت محیط اطلاعاتی تهیه کنند. در ارتباط با نقش تعدیل‌گر جریان نقد آزاد در رابطه بین شرکت‌های بالغ و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی نتایج حاکی از این است که جریان نقد آزاد در رابطه مرحله بلوغ چرخه عمر و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی تأثیر ندارد که این امر می‌تواند ناشی از نظریه سلسله مراتبی باشد، نظریه سلسله مراتبی بیان می‌کند که هیچ سطح بهینه‌ای برای وجه نقد وجود ندارد و وجه نقد فقط به عنوان یک میانجی بین نیازهای سرمایه‌گذاری و سود انباشته عمل می‌کند. به دلیل عدم تقارن اطلاعاتی، هزینه‌تأمین مالی خارجی برای پروژه‌های سرمایه‌گذاری از تأمین مالی داخلی بیشتر است. بنابراین شرکت‌ها تمایل دارند نخست از وجوه داخلی برای تأمین منابع مالی مورد نیاز خود استفاده کنند. در نتیجه این تئوری فرض می‌کند که یک سلسله مراتب تأمین مالی وجود دارد که توسط شرکت‌ها دنبال می‌شود، نخست وجوه

داخلی، سپس بدهی‌ها و در نهایت سهام (حبیب و همکاران، ۲۰۱۷).

بنابراین، با توجه به نتایج حاصل شده از این پژوهش، سهامداران و اعتباردهندگان و به صورت کلی تحلیلگران در بررسی قابلیت مقایسه صورتهای مالی، چرخه عمر شرکت‌ها بویژه شرکت‌هایی که در مرحله بلوغ خود هستند را در نظر بگیرند.

یادداشت‌ها

1. FASB
2. liability of newness
3. liability of senescence

منابع

حاجیها، زهره؛ چناری، حسن. (۱۴۰۲). تأثیر قابلیت مقایسه حسابداری بر کیفیت گزارشگری مالی با تأکید بر کیفیت حسابرسی. *قضاوت و تصمیم‌گیری در حسابداری و حسابرسی*. ۱(۵)، ۸۷-۱۰۶.

دریاباری، سیدعباس؛ طالب نیا، قدرت اله؛ خدایی وله زاقرد، محمد؛ احمدی فایق؛ و کیلی فرد، حمیدرضا. (۱۴۰۲). ارائه الگویی از رابطه بین قابلیت مقایسه صورتهای مالی و ریسک سقوط قیمت سهام با تأکید بر نقش تعدیلی کمیته حسابرسی. *دانش سرمایه‌گذاری*. ۱۲(۴۶)، ۲۴۹-۲۷۰.

رضائی پیتهنوئی، یاسر؛ عبداللهی، احمد. (۳۹۸). قابلیت مقایسه صورتهای مالی و احتمال گزارشگری متقلبان. *پژوهش‌های حسابداری مالی*. ۱۱(۴۰)، ۱۰۴-۸۹.

صفی‌پور افشار، مجتبی؛ حسینی‌نژاد، سید حمیدرضا؛ توسلی طبائی، سیدمحمد. (۱۴۰۰). ریسک‌های جریان نقدی، تصمیمات ساختار سرمایه و کمبودهای جریان نقدی. *مجله توسعه و سرمایه*. ۶(۱)، ۱۹۴-۱۸۳.

محمدی، محمدرضا؛ نظری، رضا؛ مرادزاده فرد، مهدی. (۱۴۰۲). رابطه حجم معاملات، اهرم مالی و عدم تقارن اطلاعاتی با توسعه بازار سرمایه. *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*. ۱۲(۴۸)، ۱۷۷-۱۹۰.

مرادی، محمد؛ هدی اسکندر، (۱۳۹۳). بررسی کیفیت سود طی چرخه عمر در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *دانش حسابداری*. ۵(۸۲)، ۸۹۸-۸۹۲.

- and financial statement comparability*. *Advances in accounting*, 58, 100608.
- Daryabari, A., Talebnia, G., khodaei Valeh Zagherd, M., ahmadi, F., & Vakilifard, H. (2023). Providing a model of the relationship between the financial statement's comparability and stock price crash risk with moderating role of the audit committee. *Journal of Investment Knowledge*, 12(46), 249-270. [in Persian].
- De Franco, G., Kothari, P., & Verdi, R., (2011). The benefits of financial statement comparability. *Journal of Accounting Research*, 49(4), 895–931.
- Dickinson, V. (2011). Cash flow patterns as a proxy for firm life cycle. *The Accounting Review*, 86(6), 1969–1994.
- Financial Accounting Standards Board [FASB]. (2010). Statement of financial accounting concepts No. 8.
- Habib, A., & Hasan, M. M., (2019). Corporate life cycle research in accounting, finance and corporate governance: A survey, and directions for future research. *International Review of Financial Analysis*, 61, 188–201.
- Habib, A., Hasan, M. M., & Al-Hadi, A. (2017). Financial statement comparability and corporate cash holdings. *Journal of Contemporary Accounting and Economics*, 13(3), 304–321.
- Hajiha Z, Chenari H. (2023). The Effect of accounting comparability on financial reporting quality with emphasis on audit quality. *Judgment and Decision Making in Accounting*, ۴(۵).87-106. [in Persian].
- Hanks, H. S. (1990). The organization life cycle: Integrating content and process. *Journal of Small Business Strategy*, 1(1), 1–12.
- Hansen, J. C., Hong, K. P., & Park, S.-H. (2018). Accounting conservatism: A life cycle perspective. *Advances in Accounting*, 40, 76–88.
- Jensen, M.C, (1986). Agency cost of free cash flow, corporate finance, and takeovers. *Am. Econ. Rev.* 76, 323–329
- Karnani, A. (1984). The value of market share and the product life cycle A game theoretic model. *Management Science*, 30(6), 696–712.
- Kim, J.-B., Li, L., Lu, L. Y., & Yu, Y. (2016). Financial statement comparability and expected crash risk. *Journal of Accounting and Economics*, 61(2–3), 294–312.
- Krishnan, G. V., Myllymäki, E.-M., & Nagar, N. (2021). Does financial reporting quality vary across firm life cycle? *Journal of Business Finance and Accounting*, 48(5 & 6), 954–987.

- Lang, M., & Lundholm, R. (1993). Cross-sectional determinants of analyst ratings of corporate disclosures. *Journal of Accounting Research*, 31(2), 246–271
- Miller, D., & Friesen, P. H. (1980). Momentum and revolution in organizational adaptation. *Academy of Management Journal*, 23(4), 591–614.
- Miller, D., & Friesen, P. H. (1984). Successful and unsuccessful phases of the corporate life cycle. *Organization Studies*, 4(4), 339–356.
- Mohamadi, M., Nazari, R., & Moradzadehfard, M. (2023). The relationship among trading volume, financial leverage and information asymmetry with stock market development. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 12(48), 177-190. [in Persian].
- Moradi, M., & Eskandar, H. (2015). Investigating earnings quality in life cycle of firms listed in Tehran Stock Exchange. *Journal of Accounting Knowledge*, 5(19), 121-139. doi: 10.22103/jak.2015.888. [in Persian].
- Porter, M. E. (1980). Industry structure and competitive strategy: Keys to profitability. *Financial Analysts Journal*, 36(4), 30–41.
- Quinn, R. E., & Cameron, K. (1983). Organizational life cycles and shifting criteria of effectiveness: Some preliminary evidence. *Management Science*, 29(1), 33–51.
- Rezaei Pitenoeei, Y., & Abdollahi, A. (2019). Financial statements comparability and the likelihood of fraudulent reporting. *Financial Accounting Research*, 11(2), 89-104. doi: 10.22108/far.2019.115495.1413. [in Persian].
- Safipour Afshar, M., Hosseini Nezhad, S. H. R., & Tavassoli, S. M. (2021). Cash flow risks, capital structure decisions and cash flow shortfalls. *Journal of Development and Capital*, 6(1), 183-194. doi: 10.22103/jdc.2021.16865.1119. [in Persian].
- Sohn, B. C. (2016). The effect of accounting comparability on the accrual-based and real earnings management. *Journal of Accounting and Public Policy*, 35(5), 513–539.
- Verrecchia, E. E. (1990). Information quality and discretionary disclosure. *Journal of Accounting and Economics*, 12(4), 365–380.
- Wernerfelt, B. (1985). The dynamics of prices and market shares over the product life cycle. *Management Science*, 31(8), 928–939.